

**Innlandet fylkeskommune
v/ Hovedutvalg for utdanning**

Dato: 08.08.2024
Deres ref:
Vår ref: Bjørn Lauritzen

Innspill til forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet

Maskinentreprenørenes forbund avd. skog (MEF Skog) organiserer om lag 140 skogsentreprenørbedrifter over hele landet. Disse står for over 70% av all avvirking i Norge. MEF skogs medlemsbedrifter er lærlingebedrifter for de fleste skogsoperatørlærlinger i Norge.

MEF Skog har med bekymring lest Fylkeskommunedirektørens forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet hvor det i to av tre alternativer foreslås å legge ned skolested Sønsterud. Sønsterud har i dag skoletilbud innen skogfaget og da enten som et 2+2 lærlingeløp eller som studiespesialisering innen skogfaget som kvalifiserer til videre studier som bachelor på Evenstad ved Koppang eller bachelor/master programmer ved NMBU på Ås.

Forslaget om nedleggelse av Sønsterud fremstår dramatisk for næringen av flere årsaker. Sønsterud skogskole har holdt det gående i 78 år og har vært en sikker leverandør av kvalifisert arbeidskraft til skogsektoren i hele Glomdal/Østerdalregionen. Skolen har tradisjonelt tatt imot ungdommer helt fra Tynset og ned til Kongsvingerregionen. Dette området sammenfaller med Norges viktigste og største skogsområde. Innlandet står for 40% av all skogsavvirking i Norge og Glomdal/Østerdalregionen er det største og viktigste området for avvirking innen Innlandet. Det finnes flere store sagbruk i denne regionen så som Moelven i Våler og Bergene Holm sagbrukene på Brandval og i Kirkenær. I tillegg finnes det store sagbruk i Trysil (Moelven), Koppang (Moelven Østerdalsbruket), Løten (Moelven). I tillegg finnes betydelig treforedlingsindustri blant annet på Braskereidfoss (Forestia). Flere av disse bedriftene er hjørnesteinsbedrifter i sitt område og har en avgjørende sysselsetting og verdiskapning lokalt/regionalt.

I sum er det altså en svært betydelig tre- og treforedlingsindustri i nedslagsfeltet til Sønsterud.

Denne industrien er helt avhengige av lokale skogsentreprenørene for å få virket ut av skogen og til industritomt. Sønsterud har levert skogsoperatører (skogsmaskinførere) i en årrekke til disse skogsentreprenørbedriftene. Sønsterud er dessuten viden kjent for en god kvalitet på undervisningen. De siste årene har også skolen hevet kvaliteten på undervisningen ytterligere ved at de har fått tilgang til moderne skogsmaskiner i undervisningen/opplæringen.

Følgende statistikk viser betydningen av Sønsterud som leverandør av skogsoperatørlærlinger (tallene er fra Opplæringskontoret for anlegg- og bergfagene i Innlandet – OKAB - som formidler de fleste av skogsoperatørlærlingene):

2019: totalt 10 lærlinger i tidligere Hedmark → 8 har bakgrunn fra Sønsterud (80 %)
2020: totalt 5 lærlinger i tidligere Hedmark → 4 har bakgrunn fra Sønsterud (80 %)
2021: totalt 5 lærlinger i tidligere Hedmark → 4 har bakgrunn fra Sønsterud (80 %)
2022: totalt 10 lærlinger i tidligere Hedmark → 8 har bakgrunn fra Sønsterud (80 %)
2023: totalt 9 lærlinger i tidligere Hedmark → 8 har bakgrunn fra Sønsterud (89 %)

Disse fikk altså læreplass hos skogsentreprenører i tidligere Hedmark og det viser at stort sett alle lærlinger i gamle Hedmark har gått på Sønsterud. Det vil således være en betydelig risiko å legge ned/flytte dagens tilbud på Sønsterud bort fra regionen.

Ser vi på statistikk over antallet elever på VG2 Skogfaget så har Sønsterud hatt 160 elever siste 11 år. Tilsvarende tall for Lena-Valle vgs. er for øvrig 134 elever. Sønsterud og Lena-Valle er således de to største skogskolene på vgs. nivå i Norge noe som understreker viktigheten av Innlandet som skogsfylke og at VG2 Skogfaget ved begge lærestedene må bestå.

Skognæringen kjennetegnes også av at man i stor grad benytter lokal arbeidskraft. Overført til skolestrukturen så må skolene ligge der elevene bor og der bedriftene er. Som nevnt står Innlandet for 40% av all avvirking i Norge og det er således vesentlig å ha to skolesteder som tilbyr et skogsoperatørløp for å fange opp et tilstrekkelig antall elever.

Skogsentreprenørbransjen kjennetegnes videre av en meget høy produktivitet hvor årsproduksjonen for en hogstmaskin er om lag 35 000 m³. Siden det kreves to skogsmaskinførere for å få levert virket ved bilvei så kan man bruke 17 500 m³ som en snittproduksjon per skogsmaskinfører. Dette betyr at selv om det relativt sett få lærlinger som produseres hvert år, så er den enkelte lærling svært viktig for hele Glomdal/Østerdalregionen og dermed også for hele Norge. Skogsektoren omsetter for om lag 50 mrd. kr og er fortsatt en av fastlands-Norges viktigste næringer.

MASKINENTREPRENØRENE FORBUND

Org nr.: 980 037 541

Servicekontor
Postboks 505 Sentrum
0105 Oslo
Fred Olsensgate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no

www.mef.no

Et enn viktig poeng er at Sønsterud samarbeider tett med anleggsteknikklinja Solør vgs. avd. Våler. Elevene der får kompetanse på å reparere og vedlikehold skogsmaskiner og linja produserer skogsmaskinmekanikere som er sterkt etterspurt av leverandører av skogsmaskiner i regionen så som Ponsse Forestry og John Deere Forestry på Kongsvinger og hos Komatsu Forest på Stange samt Ecolog Forestry på Elverum. Elevene på Våler bidrar til flytt av maskiner og får således praksis i svært relevant arbeidsoperasjoner. Samspeillet mellom Sønsterud og Våler er dermed svært verdifullt for bransjen.

Innlandet er som nevnt Norges største skogfylke med en avvirkning i 2022 på snaut 5 mill. m³ og noe som utgjør over 40% av totalvolumet i Norge. Glomdal- og Østerdalsregionen er dermed helt sentral som et tyngdepunkt innen skogbruk og trebasert industri.

Det er i dag et sted mellom 35 og 40 skogsentreprenørbedrifter i denne regionen med til sammen om lag 250-300 ansatte som arbeider som skogmaskinførere. Det har vært utfordringer med å finne kvalifisert arbeidskraft til bransjen i lang tid. Å legge ned eller flytte skogbruksutdannelsen bort fra Glomdalen/Østerdalen vil forsterke disse utfordringene. Flere bedrifter har måttet rekruttere sjåførere fra Sverige. MEF Skog mener det således er en mangel på indre sammenheng å redusere satsningen på en av de grønneste næringene midt i området med de aller største skogressursene og skogbasert industri i Norge

MEF Skog er videre svært bekymret for tilfanget til bachelorstudiene i skogfaget på Evenstad og til masterprogrammet i skogfaget på NMBU. Begge disse studiestedene har slitt med lave søkertall noe som vil kunne forverres dersom Sønsterud legges ned. I tillegg til å levere skogsoperatørlærlinger som skal bli skogsmaskinførere, produserer også Sønsterud kvalifisert arbeidskraft til tømmermålingen, Skogandelslagene, SB Skog, Nortømmer mv. Dette er personer som er helt avgjørende for å opprettholde verdikjeden skog & tre i regionen.

MEF skog håper at Hovedutvalg for utdanning ser utfordringene det vil skape ved å legge ned Sønsterud eller flytte denne utdanningen ut av regionen og vi håper derfor at Sønsterud tas ut av lista over skolesteder som skal avvikles. Alternativt støtter MEF skog en flytting av Sønsterud til Våler hvor man kan bygge opp et større og kraftfullt kompetansesenter hvor de ulike linjene kan samarbeide tettere. Vi tenker da særlig på et løp for å produsere skogsmaskinmekanikere og logistikk/transport av skogsmaskiner.

På Våler mangler man imidlertid et internat noe som er viktig både for Anleggsteknikk som jo er en landslinje og ikke minst for skogbruksløpet da ungdommene kommer fra en stor region.

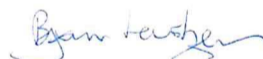
Avslutningsvis vil MEF Skog også igjen presisere at skogsoperatørutdanningen ved Lena-Valle vgs. er svært viktig for skogbruksnæringen vest for Mjøsa, og selv om Lena-Valle vgs. ikke er direkte berørt av forslaget til ny skolestruktur i Innlandet, er dette området tilsvarende viktig for vår næring. Sånn sett er det en klar forutsetning for MEF Skog at VG2 Skogfaglinja på Lena-Valle vgs. opprettholdes.

MEF Skog kan kontaktes når som helst for utfyllende opplysninger.

Med vennlig hilsen
MEF Skog

Lars Ragnvald Tveitan (sign)
Styreleder MEF Skog
95941112
lrtveitan@tveitanogbang.no

Bjørn Lauritzen
Fagsjef MEF Skog
90737626
bjorn.lauritzen@mef.no